

می‌کند که هیچ ایرادی به آن وارد نیست اما کانال‌های بی هویتی وجود دارند که اقدام به نشر اخبار کذب و در واقع خبر سازی می‌کنند که روی صحبت و اعترض رسانه‌های رسمی کشور به این شکل کانال‌ها و نحوه اطلاع‌رسانی آنها است. این شکل خبر رسانی آغشته به منافع شخصی و اهداف افرادی است که به خاطر سبقه‌ای که دارند نمی‌توانند به طور رسمی حرفشان را بزنند و از طریق این کانال‌ها حرف‌های بی اعتبارشان را منتشر می‌کنند.

### فاطمه آذری:

#### نگرانی زمانی شکل گرفت که برخی مدیران

##### به فیک‌نیوزها بها دادند

بحث فیک‌نیوزها بحث اعتبار رسانه است. زمانی که صحبت درباره فیک‌نیوز می‌کنیم یعنی هویت آن آدم یا گروه برای ما مشخص نیست. فیک‌نیوز یعنی صدای یک طرفه در صورتی که رسانه صدای دو طرفه است. نویسنده و مدیر یک رسانه مشخصاً هویتی دارد که در مقابل انتشار مطلبی پاسخگوست و اجازه جوابیه دادن با افراد را می‌دهد. حالا موضوع فیک‌نیوزها و نگرانی ما از آن‌ها از چه زمانی شکل گرفت؟ از آنجایی که برخی مدیران به این کانال‌ها اعتبار و بها دادند و آن‌ها را رسانه دانستند. در صورتی که ما فیک‌نیوزها را به دلیل این که هویتشان مشخص نیست رسانه نمی‌دانیم. چون یک طرفه هستند و در برابر نقد یا خبر فیک‌شان راه ارتباطی‌ای برای جواب دادن وجود ندارد. به نظر من این فیک‌نیوزها هویت و شان رسانه را به خطر می‌اندازند و ابزار دست برخی آدم‌ها شده‌اند و این خطرناک است چرا که از این بستر استفاده نادرست می‌شود و با مقاصد مختلف در صدد تخریب شخصیت آدم‌ها و حذف‌شان هستند. به نظر من اگر نمی‌توان جلوی فیک‌نیوزها را به هر شکلی بگیریم حداقل کاری که می‌توان کرد مدیران برای آن‌ها شان و اعتبار قایل نشوند.

### رضامنظری:

#### خانه از پای بست ویران است

فیک‌نیوزها هیچ جایگاه دارای ارزش و اعتبار نبوده و نیستند. اما چه زمانی بر خورد با این کانال‌ها جدی و لازم به نظر می‌رسد؟ زمانی که می‌بینیم دارند فساد و فتنه در سینما و جامعه ایجاد می‌کنند. زمانی که می‌بینیم این کانال‌ها دارند باج‌گیری می‌کنند و تهمت می‌زنند و تخریب شخصیتی می‌کنند و دهان منتقدان را می‌بندند. نمی‌دانم پشت این فیک‌نیوزها به کجا گرم است و از کجا حمایت می‌شوند که وقاحت را به حد اعلار رسانده و به راحتی از افراد نام می‌برند و به آن‌ها تهمت و افترا می‌زنند و جالب‌تر این است که کسی هم کاری به کارشان ندارد و تعجب از این است که گویا برخی افراد دوست دارند این فیک‌نیوزها باشند! و صرفاً نمی‌توان گفت توسط افراد بیگانه مخالف کشور هدایت می‌شوند. مثلاً فیک‌نیوزی وجود دارد تحت عنوان «محرمانه‌های سینمای ایران». این خبرهای محرمانه را از کجای می‌دهد؟ از خارج از کشور؟ خب چه کسی این خبرها را به این کانال می‌دهد؟ مثلاً کانالی داریم که با الفاظ پرطمطراق از مدیران سینمایی حمایت می‌کند پس مدیر این کانال کسی نیست که از خارج از کشور باشد و عنادی داشته باشد ولی در کنار آن به من که سابقه رسانه‌ایم بر همگان مشخص است را باخطر احياناً انتقاد از عملکرد مدیران سینمایی تهمت می‌زند، خب این از کجا نشأت می‌گیرد؟! من اعتقاد دارم که خانه از پای بست ویران است. دوستان رسانه‌ای من با دادن بیابیه مشترک علیه این فیک‌نیوزها کار قشنگی انجام دادند و من در جریان هستم که خیلی از همکارانی که امضا کرده‌اند مورد هجمه شدید و وحشتناک این فیک‌نیوزها قرار گرفته‌اند. ظاهراً هر کسی جریان خاصی را مورد تمجید قرار ندهد و احیاناً انتقادی نسبت به عملکردی داشته باشد و یا بخواهد مستقل عمل بکند مورد نوازش این فیک‌نیوزها قرار می‌گیرد. یعنی اگر یک روزی اثبات بشود که مدیری از این فیک‌نیوزها حمایت می‌کند آن موقع می‌توان بگویم برای خودم متاسفم که بیست سال از عمر و جوانیم را صرف در رسانه‌سینمایی کشور کردم با این انگیزه و هدف که دارم کار فرهنگی می‌کنم.

به نظرم کار به جایی رسیده که خودمان باید با اتحاد و همبستگی دست به دست هم بدهیم و در مقابل به پدیده شوم فیک‌نیوزها که متأسفانه روز به روز ابعادش دارد گسترده‌تر می‌شود بایستیم. کمترین خواسته ما این است که مدیران ارشد فرهنگی و هنری به خصوص در حوزه معاونت مطبوعاتی یا شخص وزیر محترم فرهنگ واقعا دغدغه‌مند راساً و شخصاً با پیش بگذارند و از دستگاه‌های نظارتی و امنیتی تقاضا بکنند که وارد این جریان بشوند و با شناسایی عوامل این فیک‌نیوزها آن‌ها را مورد بازخواست قرار بدهند و اجازه هیچ‌گونه فعالیتی به آنها ندهند. ما بر خلاف فیک‌نیوزها که با هدف تخریب فعالیت می‌کنند به دنبال آرامش و نقد سازنده در حوزه فرهنگ و هنر هستیم.

### سیدمحمد سلیمانی:

#### فیک‌نیوز، زخمی عمیق بر پیکره واقعیت است

انتشار خبر جعلی و ساختگی یا همان «فیک‌نیوز» پدیده تازه‌ای نیست و سال‌هاست که در سپهر رسانه‌ای جهان، خبر دروغین گاهی در قالبی به شدت واقع نما منتشر می‌شود و اذهان عمومی را از مسیر راستین رسیدن به حقیقت منحرف می‌کند. فیک‌نیوزها از دیرباز پیش از آنکه با بهره‌گیری از فضاهای مجازی رسماً از طریق کانال‌های مختلف با عناوین گوناگون منتشر شوند، بیشتر به عنوان نوعی ویروس مسری در قالب‌های مستقل حتی در لابه‌لای تولیدات منابع خبری قابل اتکا و شناخته شده هم نفوذ کرده‌اند و این، نشان می‌دهد که مهم‌ترین عامل ایجاد و انتشار فیک‌نیوزها در ساختار رسانه‌ای، تلاش پدید آورندگان آن‌ها برای ایجاد سر و شکل حرفه‌ای و واقع نما برای آن‌هاست. به گونه‌ای که تا پیش از تکذیب‌شان از سوی منابع رسمی و تلاش برای کم اثر کردن آن‌ها توسط رسانه‌های حرفه‌ای و اصیل، زخم‌های عمیقی بر پیکره واقعیت و آنچه که آماج حملات‌شان قرار می‌دهند، بر جای می‌گذارند. به همین دلیل هم معتقدم بی‌اعتنایی نسبت به آن‌ها پیش از آنکه موجب حذف‌شان شود، ایجاد فضایی امن برای ادامه حیات‌شان است. یک راه مهم مقابله با اخبار جعلی و ساختگی، انتشار به موقع اخبار واقعی و ایجاد امکان برای خبرنگاران متبحر و کاردان برای دسترسی به منابع خبری اصیل است که موجب می‌شود اعتماد مخاطبان به رسانه‌های فراگیر و واقعی بیشتر شده و کمتر به سراغ کانال‌های فیک بروند که صرفاً بر اساس بده‌بستان‌های مالی برای تخریب جریان‌ها و چهره‌های شناخته شده ایجاد شده‌اند. در دنیای انتشار فیک‌نیوزها سوای از آن‌هایی که سفارش دهندگانشان دروغ را دستمایه‌ای برای تخریب رقبای سیاسی اجتماعی و فرهنگی قرار می‌دهند، برخی دیگر از نبود شفافیت در انتشار به موقع اخبار رسمی از طریق مراجع خبری مطمئن و قابل اتکاء سوء استفاده کرده و از خلأ خبری به وجود آمده پیرامون اتفاقی مهم، با سرعتی غیر قابل تصور در فضای جامعه منتشر می‌شوند. متأسفانه در سال‌های اخیر شاهد رواج فیک‌نیوزها در عرصه‌های فرهنگی، هنری و به ویژه سینما بوده‌ایم و بی‌آنکه تلاشی برای برخورد با گردانندگان برخی کانال‌ها و سایت‌های غیر رسمی که نشر دهندگان اصلی اخبار جعلی درباره شخصیت‌ها و جریان‌های شناخته شده هستند، شاهد رشد قارچ گونه آن‌ها هستیم و شور و خنده در جاهایی شاهد استناد برخی مسئولان و تصمیم‌گیرندگان به اخبار و تحلیل‌های ساختگی درباره موضوع‌های مختلف بوده‌ایم که خود معضل مضاعفی را در فضای فرهنگی، هنری جامعه ایجاد کرده است.

### امیرحسین مکاریانی:

#### مدیران و افراد دست‌اندر کار به این کانال‌ها اعتبار ندهند

با توجه به پیشرفت علم و تکنولوژی در همه چیز تغییرات اساسی پدید می‌آید و قطعاً رسانه هم به عنوان اصلی‌ترین پدیده در ارتباط با تکنولوژی دستخوش این تغییرات شده است اما هر تغییر و پدیده‌ای خوشایند نیست و گاه این پیشرفت ممکن است منجر به بوجود آمدن پدیده‌های نارس شود. یکی از این پدیده‌های نارس شبهه رسانه‌هایی هستند که از رسانه‌های قابل تعریفی که مورد استفاده عموم بوده فاصله می‌گیرند. مثل کانال‌های تلگرامی که هیچکس مسئولیت این کانال‌ها و محتوای آن را بر عهده نمی‌گیرد. حالا در این شرایط وقتی به این شبهه رسانه‌ها اعتبار و پر و بال داده می‌شود تا مورد استناد قرار بگیرند ممکن است پیامدهای بدی را به همراه داشته باشد. در این کانال‌ها امکان بارگزاری و ساماندهی اخباری وجود دارد که ممکن است از ریشه غلط باشند و ممکن است واقعیت را با دروغ تلفیق کنند و این سمی است که مخاطب را گمراه می‌کند. این که به شخصی تهمت بزنند یا سوءتفاهم ایجاد بکنند و آن شخص در مقابل این رسانه‌ها امکان توضیح و دفاع از خود و یا جوابیه ندارد و این شکل در تعریف رسانه اساساً غلط است. متأسفانه برخی مدیران در رده‌های تصمیم‌گیر نیز اعلام می‌کنند که این کانال‌ها می‌توانند رسانه باشند و از این طریق به آن‌ها اعتبار می‌بخشند. در صورتی که رسانه نیاز به یک مختصاتی دارد که یکی از آن، امکان تعامل با مخاطبانش است. یعنی مخاطب بتواند درباره مطالب منتشر شده نظر بدهد و بازخورد بدهد و بازخورد بگیرد. این کانال‌ها به صورت قارچ رشد می‌کنند و مطالبشان توسط تعدادی یوزر به صورت ربات مطالب را از این کانال‌ها برداشته و برای همه ارسال می‌کنند که این پدیده خطرناکی است که امکان مقابله در برابر خبر نادرست را از دیگران که مورد تهمت قرار گرفته‌اند سلب می‌کند. پس اگر واقعا به لحاظ سخت‌افزاری و قضایی نمی‌توان با این کانال‌ها برخورد کرد حداقل مدیران و افراد دست‌اندرکار به این کانال‌ها اعتبار ندهند. البته موردی را باید تفکیک کنیم. یک زمان شخصی با هویت حقیقی خودش کانالی دارد و در آن به صورت حرفه‌ای فعالیت

که اکثر صاحبان رسانه‌های دولتی و روزنامه‌نگاران و خبرنگاران شان باید در مقابل آنان زانوی تلمذ بر زمین زده و سالیان درازی بیاموزند تا بتوانند چند کلمه‌ای مانند این بزرگان بنویسند. افراد باسواد و مستقلی که بدون ربالی کمک دولتی و غیردولتی و با هزار مشقت رسانه خود در فضای مجازی را فعال نگه داشته‌اند، فیک و قارچ هستند یا آنانی که از بیت‌المال مردم ارتزاق می‌کنند؟! آنانی که در رسانه خود مجیز برخی از مدیران فیک دولتی و غیردولتی را می‌گویند فیک و قارچ هستند یا اهالی رسانه باوجدان که جز واقعیت نگفته و نمی‌نویسند؟! متأسفانه در عرصه هنر و سینما، به خاطر تعصبات حزبی و فامیل بازی، افراد فیکی به مدیریت و ریاست رسیده‌اند که جز خرابکاری و پاشیدن بذر نفاق کاری بلد نبوده و نیستند. این شبه مدیران که به علت عملکرد ضعیف و نداشتن کلاس مدیریت، زیر تیغ منتقدان مستقل و باوجدان قرار گرفته‌اند، چون توانایی پاسخگویی به آنان را نداشته و ندارند، برخی از رسانه‌های فیک دولتی و غیردولتی را به کار گرفته‌اند تا با زدن تهمت و افترا به عنوان رسانه‌های بی‌مجاز، آنها را از دور خارج کنند، اما نتوانسته و نمی‌توانند، زیرا نه قدرت نوشتن دارند و نه کسی برای نوشته‌های‌شان تره خرد می‌کند. بعضی از رسانه‌های به اصطلاح مجوزدار که سوبسید گرفته و حمایت آنچنانی نیز از آنها می‌شود، مصاحبه با برخی از مدیران فیک دولتی و غیردولتی را در دستور کار قرار داده‌اند تا به نوعی رسانه‌های مستقل و سوبسیدنگیر را تحت فشار قرار دهند. گزارش‌هایی هم تهیه و با بعضی از شبهه‌نگاران گفت و گو کرده‌اند تا آنان به رسانه‌های مستقل و تاثیرگذار بتازند و تهمت فیک‌نیوز و قارچ‌نیوز به آنها بزنند! غافل از اینکه این تعداد محدود جایی در بین اهالی اصیل رسانه نداشته و بیشتر در ستادهای خبری جشنواره‌های دولتی فعال بوده و هستند. منتقدان و روزنامه‌نگاران مستقل و باوجدان، نه برای این افراد حقیر تهمت زن اهمیتی قائل هستند و نه لاطالاتی که گفته و می‌گویند. بعضی از رسانه‌های دولتی و شبه دولتی، به جای زدن تهمت به رسانه‌های مستقل و مجیز گویی برخی از مدیران فیک، بهتر است وجدان را مد نظر قرار داده و توانایی خود را بالا ببرند. مطمئناً برخی از مدیران فیک و بعضی رسانه‌هایی که با بودجه دولتی یا سوبسید سرپا هستند، از تاثیرگذاری رسانه‌های مستقل در فضای مجازی به وحشت افتاده‌اند که این گونه از روی انفعال و استیصال به آنها تاخته و می‌تازند. آنها باید بدانند که شان منتقدان و روزنامه‌نگاران مستقل و اصیل، اجل‌تر از آن است که مقهور این تهمت‌های ناروا شوند.

### جبار آذین:

#### راه مقابله با فیک‌نیوزها، روشنگری رسانه‌های راستین است

جهان رسانه، دنیای تعهد و رسالت و وظیفه در راستای پاسداری از فرهنگ و اشاعه آن و فرهنگ‌سازی با رویکرد خدمت به انسان‌ها و جوامع است و این مهم از مسیر صداقت و سلامت و شجاعت و پایمردی به ارزش‌ها و آرمان‌های ملی و اجتماعی و اعتقادی و احترام به باورها و آیین‌ها و قوانین و مناسبات خانوادگی و اجتماعی می‌گذرد. در جهان معاصر که همچنان آوردگاه خبر و شر و مبارزه تکاملی و تعاملی میان کهنه و نو و کفر و ایمان و ظلم و عدل است. ابزارها و امکانات رسانه‌ای از رسانه‌های مکتوب و مجازی تا ماهواره‌ها و تلویزیون‌ها و سینماها در عرصه تقابل نیک و بد به دو جبهه‌اربابان قدرت و سرمایه و استثمار و مظلومان و مستضعفان و زحمتکش‌ان و آزادگان تقسیم شده و هر کدام از آنها در جهت اهداف و برنامه‌های خود از رسانه‌ها بهره می‌برند. طیف نخست در بیراه ضد بشری خود با دروغ‌سازی‌ها و غلط‌پردازی‌ها و تخریب فرهنگ‌ها و مناسبات انسانی با اهداف سرمایه‌اندوزی و قدرت طلبی و سرکوب نیروهای مصلح و موحد و خادم ملت‌ها و کشورها، به دنبال سلطه شیطانی بر منافع و منابع انسان‌ها هستند و در طیف مقابل، نیک‌اندیشان و یاوران حق و عدالت با افشاگری‌ها و روشنگری‌های خود با آن‌ها به ستیز می‌پردازند تا پرچم فرهنگ‌سازی و تکامل انسان‌ها برافراشته بماند. نمونه این جدال و مبارزه بزرگ و سرنوشت ساز را در تهاجم وحشیانه رژیم کودک‌کنش اشغالگر قدس و فلسطین و حامیان او به مردم و کودکان بی‌گناه و مظلوم غزه و مجاهدان قسام و نیروهای خط پیروز مقاومت در میدانی حق و باطل شاهد هستیم. دامنه ستیز طرفداران حق و ناحق در شمایل رسانه‌ای و فرهنگی و تبلیغاتی و... در ایران هم قابل مشاهده است که به تشکیل دو صف و مبارزه رسانه‌های راستین و صالح و خادم با رسانه‌های دروغین و دروغ‌پرداز در فضاهای رسمی و غیررسمی و مکتوب و مجازی و اجتماعی انجامیده و جریان دارد و رسانه‌ها و اهالی متعهد و سالم‌اندیش هنر و قلم و مدافعان منافع و آرمان‌های ملت و کشور با دلاوری و قدرت به مقابله و افشا و روشنگری و نمایاندن چهره‌های زشت و پلید مزدوران رسانه‌های کاذب و فریبکار و تخریبگر و فرهنگ‌سوز عوامل داخلی و خارجی می‌پردازند که درودهای خدا و خلق خدا بر عزم و عزت و شرف و مبارزات قلمی و هنری انسانی و الهی و اجتماعی آن‌ها باد.